

אורות השבת

גליון מס' 981

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת הרב אברהם טריק

"שבת נחמו"

פרשת השבוע ואתחנן

עורך הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

זכור ושמור

שמור את יום השבת לקדשו... וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים... על כן צוה ה' אלהיך לעשות את יום השבת (דברים ה, יא-יז)

שמור: ובראשונות הוא אומר זכור, שניהם בדיבור אחד ובתיבה אחת נאמרו ובשמיעה אחת נשמעו. (רש"י)

מצות השבת מפורשת בתורה במקומות רבים, אך ביסוד טעמה מצאנו לכאורה טעמים חלוקים, שכן בפרשה שלפנינו תלה הכתוב את מצוותה - בזכירת יציאת מצרים: 'שמור את יום השבת לקדשו... וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים... על כן צוה ה' אלוהיך לעשות את יום השבת'. אך בפרשת יתרו (שמות כ, ח-יא) תלה הכתוב את מצוותה - בזיכרון מעשה בראשית: 'זכור את יום השבת לקדשו... כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בס וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו'. ואילו בקידוש ליל שבת אנו כורכים אותם יחדיו: 'ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו - וזיכרון למעשה בראשית תחילה למקראי קודש - זכור ליציאת מצרים'. **אכן** יעויין בספר החינוך (מצוה לב) אשר לפי הנראה הרגיש בזה, ופי' בזה"ל: 'משורשי מצוה זו, שנהיה פנויים מעסקינו לכבוד היום לקבוע בנפשותינו אמונת חידוש העולם שהיא חבל המושכת כל יסודי הדת... כי כשישבתו בני אדם כולם ביום אחד בשבוע, וישאל כל שואל מה עילת זאת המנוחה ויהיה המענה כי ששת ימים עשה ה' וגו', כל אחד יתחזק מותך כך באמונה האמיתית. ומלבד זכירת חידוש העולם, יש בו זכירת נס מצרים שהיינו עבדים שם ולא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה, והאל הצילנו מידם וציונו לנוח בשביעי. ועל כן זכר במשנה תורה זה השורש השני שיש לנו במנוחה, ואמר שם במצוה הזו (דברים טז) וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים... על כן צוה ה' אלוהיך לעשות את יום השבת, עכ"ל.

ודע שפירושו זה מדוקדק היטב בלשון המקרא. שכן בפ' יתרו נקט לשון 'זכור' ודרשו רבותינו 'זכרוהו בדברים בכניסתו וביציאתו', ועל כן תיקנו קידוש והבדלה. וזה מורה כטעם הראשון, שעל די הכזירה בדיבור יתעורר האדם לידי זכירת חידוש העולם. אולם בפ' ואתחנן נקט לשון 'שמור', והיינו שעל ידי השמירה מעשיית מלאכה יבוא לידי זכירת נס מצרים, שאילו היינו עבדים שם לא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה. אלא שעדיין צריך ביאור לביאורו, שכן בשלמא לפי הטעם הראשון שפיר יובן דעל ידי ששבת ממלאכתו ביום השביעי, הוא נזכר במי שברא את העולם בששת ימי המעשה. אך לפי הטעם השני צ"ב מה ענין שבת ביום השביעי - עם זכירת יציאת מצרים, ובפרט שתלה הכתוב את מצות השבת - בזכירת יציאת מצרים ולא להיפך.

ברם ברור שהשבת היא יסוד האמונה במלכותו יתברך בכל עת ובכל שעה והיא 'חבל המושכת כל יסודי הדת' (כהגדרת ספר החינוך), ופשוט שאי אפשר לקבלת עול מלכות שמים מבלי ההתנתקות מחבלי עבודת מצרים, מפני שאין עבד לשתי רשויות. ואכן זכירה זו היא הפותחת את עשרת הדברות 'אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים', וסמך ליה 'לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני לא תעשה לך פסל וכל תמונה... לא תשתחוה להם ולא תעבדם'. לאמר כי רק אחרי ההתנתקות מעבודת מצרים, הוכשרנו לקבל את עול מלכותו יתברך.

ובזה יאירו דברי הרמב"ם בשלהי הלכות שבת (פרק ל הלכה א): 'השבת והעבודה זרה כל אחד משתייהן שקולה כנגד כל מצוות התורה, והשבת היא האות שבין הקב"ה ובינינו לעולם. לפיכך כל העובר על שאר המצוות הרי הוא בכלל רשעי ישראל, אבל המחלל את השבת בפרהסיא הרי הוא כעובד עבודה זרה... לפיכך משבח הנביא (ישעיה נ, ב) ואומר אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו...'. וכיוצא בזה נפסק להלכה במרן הבי"י (נ"י"ד סימן ק"ט): 'המחלל שבת בפרהסיא דינו כגוי ויינו יין נסך'. וכן העלה בשולחן הטהור (שו"ע י"ד סימן ב סעיף ה) לגבי השחיטה: 'מומר לחלל שבת בפרהסיא דינו כגוי, ואין שחיטתו וחסונו ואסור לאכול משחיטתו'. וגדולה מזו פסק הטור (אה"ע"ז סימן מד): 'מומר לחלל שבת בפרהסיא דינו כגוי גמור, ואין קידושו

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

ואתחנן על הגאולה

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמרי' (ג, כג), אומר ה' אמרי שאולי ממוז"ץ זיע"א משה רבנו התחנן על העת שיגיע זמן הגאולה וביאת המשיח, 'אל ה' בעת ההיא' כלומר העת שעליה נאמר 'בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם'. אומר רבי יעקב דוד מאמי שנוב זיע"א פעם היו מתפללים בכוונה ובאריכות, ואילו בימינו טרודים עד שמתפללים במהירות ולא מצליחים לכוון כראוי. תפלתו של משה רבנו ע"ה הייתה שהתחנן 'בעת ההיא לאמור'. כלומר שגם 'בעת ההיא' בעקבתא דמשיחא, כשיהיו טרודים מאד ולא יוכלו להתפלל כראוי, הקב"ה יחשיב את ה'לאמור' את התפילה שהיא אפילו רק 'אמירת המילות' של התפילה כתפילה גדולה, והתפילות האלו הפשוטות יתקבלו ברצון, ויפעלו פירות ופירי פירות ישועות בקרב הארץ.

בברכת לבת אלון ואלקוב

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סווקה" וק"ק "שבטי ישראל" שכונה י"א באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
עלות השחר	4:42	4:43	4:44	4:44	4:45	4:46	4:47
זמן סלידת התפילין	4:50	4:51	4:52	4:52	4:53	4:53	4:54
זריחה - תחילת החמה	6:11	6:11	6:12	6:12	6:13	6:14	6:14
סיו"ק"ש לדעת מג"א	8:43	8:44	8:44	8:44	8:45	8:45	8:45
סיו"ק"ש להחמ"א והר"א	9:24	9:24	9:24	9:24	9:25	9:25	9:25
סיו"ק ברובת ק"ש	10:31	10:31	10:31	10:31	10:31	10:31	10:31
תצות יום ולילה	12:46	12:45	12:45	12:45	12:44	12:44	12:44
מנחת גדולה	13:20	13:19	13:19	13:19	13:18	13:18	13:18
סלג המנחה	18:19	18:18	18:17	18:17	18:16	18:15	18:14
סקיעה	19:27	19:26	19:25	19:25	19:24	19:23	19:21
צאת הכוכבים	19:43	19:42	19:41	19:41	19:40	19:39	19:37

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ואתחנן
הפטרה:	נחמו נחמו
כניסת השבת:	19:09
יציאת השבת:	19:59
רבנו תם:	20:50

אורות הפרשה

מאמונה לידיעה

'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו' (ד, לה), מבאר הרבי מצד נשמתו כל יהודי 'רואה' ומאמין שי'אין עוד מלבדו', אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את הדברים בשכלו, 'לדעת'. שכן רק ידיעה שכלית מביאה לידי התאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה לבדה הדברים נשארים בבחינת 'מקיף'.

הטבע הוא אלוקות

'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו' (ד, לה), כתב רש"י כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו כולם שהוא יחיד. מבאר הרבי גם שם 'אלוקים' בגימטרייה 'הטבע', הוא בעצם שם הוי"ה שלמעלה מהטבע, היה הווה ויהיה כאחד. גם הטבע הוא אלוקות, אלא שהוא מוסתר ונעלם.

אין עוד מציאות

'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו' (ד, לה), מבאר ה'צמח צדק' בספר 'דרך מצוותיך' אין שום מציאות חוץ מהבורא, שכן העולם בטל לגמרי לאור האלוקי השופע בו. וכמבואר בספר התניא (שער הייחוד והאמונה פ"ג) אילו ניתנה רשות לעין לראות ולהשיג את החיות והרוחניות שבכל נברא... לא היה גשמיות הנברא וממשו נראה כלל לעינינו, כי הוא בטל במציאות ממש לגבי החיות והרוחניות שבו, מאחר שמבלעדי הרוחניות היה אין ואפס ממש.

אין עוד מלפניו

'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' (ד, לו), אומר רבי אהרן מקרלין זיע"א אין צורך לדעת יותר מזה, שיה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. הידיעה הזאת היא יסוד ושורש כל הידיעות, ו'אין עוד'.

אין עוד מלפני ישראל

'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' (ד, לו), אומר רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א הלא השמים והארץ כוללים הכול, ומהו 'אין עוד' אלא 'אין עוד' אמור על ישראל. אין עוד עם שזכה לקבלת התורה, שיכול לדעת, להבין, להשיג ולהאמין כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. אצל שאר האומות הידיעה באחדות האלוקית הצרופה פגומה וחלקית בלבד.

להשיב מהידיעה אל תוך הלב

'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' (ד, לו), אומר רבי ישראל מסלנט זיע"א בידיעה בלבד לא די. הידיעה צריכה לחדור ללב פנימה. שהרצון והמידות יותאמו לידיעה. זוהי עבודת האדם. דע לך שהמרחק בין אי הידיעה ל'יודעת', הוא כמו המרחק מ'יודעת' ל'והשבות'.

קריאת שמע המצווה הראשונה

'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' (ו, ד), מבאר ה'חידושי הרי"ם' מסדר המשנה פתח ב'מאימתי קורין את שמע בערבית', מפני שמצוות קריאת שמע של ערבית היא המצווה הראשונה שנער יהודי מתחייב בה עם כניסתו למצוות.

אלוקים בכל דבר

'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' (ו, ד), כתב ה'שפת אמת' איתא במסכת ברכות יג, א), 'שמעי' בכל לשון שאתה שומע. כל השמועות שיקלטו אוזניך תשמע בהן את ה' אלוקינו ה' אחד'. ראה בכול את גדלותו ואחדותו, שכן הכול מעיד עליו. זהו 'סוף דבר הכול נשמע את האלוקים ירא' הסוף והתכלית של כל דבר שנשמע הוא 'את האלוקים ירא'.

הבטחה להצלחה

'אהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' (ו, ה), מבאר המגיד ממזריטש זיע"א ו'אהבת' זו הבטחה שסופך לבוא לידי אהבה. וכיצד אפשר להגיע לאהבה זו על ידי הקדמת 'שמע ישראל ה' אלוקינו', הרומז ללמעלה מהטבע, שהוא 'אלוקינו', כוחנו וחיותנו. דבר זה מעורר ומביא לידי אהבת ה'.

צריך לדעת לרצות

'אהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' (ו, ה), מבאר ה'צמח צדק' בספר 'אור התורה' 'אהבה' מלשון 'אבה' שמשמעותו רצון. ולפי זה ו'אהבת את ה' אלוקיך' אדם חייב 'לרצות' שה' יהיה אלוקיך, היינו שעל האדם להיות בטל אליו יתברך בביטול מוחלט.

אורות הכשרות

קידושין. ולפי דברינו יובן היטב הקשר שבין חילול השבת 'בפרהסייה' - לבין עבודה זרה, שכן המחלל שבת ברבים אות וסימן מובהק הוא שפרק מעליו עול מלכות שמים. וזה מוכח ומבואר טפי, ממה שסיים הרמב"ם שם: 'וכל השומר שבת כהלכתה ומכבדה ומעננה כפי כוחו, כבר מפורש בקבלה שכרו בעולם הזה יותר על השכר הצפון לעולם הבא, שנאמר וישעיה נח, יד) אז תתענג על ה' והרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דיבר', עכ"ל. וכבר ביארנו (שם) בארוכה, שיעקר האמונה בבורא העולם המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית - באה לידי ביטוי במידת 'עונג השבת' שהאדם נוהג בה. וגם השכר המופלג המשולם לו בעוה"ז ובעוה"ב, הוא בעבור הכבוד והעונג שנוהג בה לפי כוחו, והבן. **וזהו** עומק דברי הוזה"ק הנוראים (פ"ר תרומה): בכל שבת נפסקים העונשים בגיהנם ולרשעים יש מנוחה, לבד מאלו שחיללו שבת אשר אש הגיהנם לא נכבה להם, לפי שאלו הרשעים כפרו בקב"ה ועברו על כל התורה ולפיכך אין להם מנוחה לעולם... וכל שאר הרשעים מכריזים עליהם 'זהו פלוני הרשע שלא היה חושש על כבוד רבונו, כפר בקב"ה ובכל התורה אוי לו, מוטב לו שלא נברא ולא בא לדין הזה ולבזיון הזה' עיי"ש. תרגום תמצית דבריו, עיי"ש.

בברכת לבת לילין ומקור
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

לשאלת רבים

אולמות האירועים בבאר שבע
עומדים תחת **כשרות רגילה**
למעט אירועים אשר בעלי האירוע
מבקשים השגחה צמודה
"מונפקת תעודה חד פעמית מטעם מחלקת מהדרין"
עם כל פרטי האירוע שהוא בהשגחת מהדרין
השגחת המהדרין היא על כל האירוע ולא על מס' שולחנות בודדות
בברכת יאכלו ענוים וישבעו

"בדי"ץ מהדרין"
הרבנות הדתית באר-שבע
מחלקת הכשרות מהדרין
בראשות כ"ב תמ"א דתניא הרב"ג יהודה דרעי שליט"א

הודעה משמחת

הננו להביא לידיעת בעלי השמחות והאירועים
כי ניתן לקבל בכל האולמות והקייטרינג
אירוע "כשר למהדרין"
מטעם בדי"ץ הרבנות באר-שבע
וזאת בהודעה לפחות של 3 ימים לפני האירוע
למפקח הרב דורון חג"ג 054-8196498
שימו לב! רק אירוע הנושא תעודה מיוחדת מטעם בדי"ץ ב"ש
ומוצבת בשערי האולם הינו תחת פיקוחינו ואחריותנו.

הבטחה
"אירוע מהדרין" המושגח על ידנו הוא על
כל האירוע ולא על מס' שולחנות בודדות
ואין אנו אחראים על אמירת למינהם
אלא רק בהצגת תעודה במקום האירוע

ככרס, יאכלו מניין 18781
מחלקת כשרות מהדרין
שע"י הרבנות באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

הודעה חשובה לבעלי שמחה

על פי הוראת הרבנות הראשית לישראל

**חל איסור מוחלט להכניס
כל מיני קינוחים למינהם**

בר מתוקים / בר פירות / עוגות
עוגיות / פיצוחים / שתיה חריפה וכד'
ללא אישור כשרות חד פעמי

מטעם רבנות מוסמכת
ובתיאום עם משגיח הכשרות במקום

לפרטים נוספים ניתן לפנות למפקח ברים
הרב מיכאל כהן 054-4348736

או למחלקת הכשרות: 08-6204026

ככרס, יאכלו מניין 18781
מחלקת הכשרות

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

"הלכות פת גויים"

ש - מהו האיסור באכילת פת גויים ומה הטעם?
ת - אסרו חכמים לאכול פת שנאפתה ע"י גויים אפילו שכל מרכיבי המאכל כשרים למהדרין, והוא בדווקא "שנאפתה בביתו של הגוי לצורך עצמו". והטעם כדי להבדילנו מן הגויים שלא יתקרבו הדעות זה אל זה, ויבואו ח"ו להתחתן עמהם ואפילו אם הגוי שאפה אין לו בנים הדין הוא שאסור דלא פלוג רבנן.

ש - האם יש פת גויים שמותרת?

ת - כן. א. פת שלא נעשתה מחמשת מיני דגן אלא מקטניות ואורז הרי היא מותרת. ב. דעת מרן שיש מקומות שמקילין לקחת "פת של נחתום גוי" דהיינו פת שאפה הגוי כדי למוכרה כגון מאפיה וכדו', וזה אך ורק בתנאי שבאזור שהוא נמצא אין לו כלל אפשרות להשיג פת של ישראל שאז זה נחשב לשעת הדחק. אמנם דעת הרמ"א ש"בפת נחתום" אפילו שיש בקירבת מקום פת ישראל מותר לכתחילה לקחת ולאכול את הפת של הנחתום הגוי, מכל מקום יש חובה לבדוק את כשרות מרכיבי הלחם שאין בו איסור.

ש - האם כשיהודי עוזר באפיה לגוי זה נחשב לפת יהודי?

ת - אם היהודי עשה אחת מגי מלאכות אלו: א. או הדלקת התנור. ב. או הכנסת הבצק לתנור. ג. או השלכת קיסם לתנור. אע"פ שאת השאר עשה הגוי, זה נקרא פת יהודי ומותר.

ש - האם יש עניין להחמיר שלא לאכול בכל זאת "פת נחתום" של גוי?

ת - בשם האר"י ז"ל נאמר שממדת חסידות לא יאכל פת גוי במשך כל השנה. אמנם דעת מרן שאף מי שנוהג להקל במשך כל ימות השנה בפת גוי, מכל מקום בעשרת ימי תשובה יש להחמיר. ובמשנה ברורה כתב שנוון להיזהר שבשבת ויו"ט לא יאכל פת של גוי מפני כבוד השבת. אמנם לחולה הזקוק לפת בלי סוכר או מלח וכדו' ודבר זה מצוי רק אצל הגוי מותר.

ש - עד כמה צריך לטרוח ולהתאמץ למצוא פת ישראל?

ת - הנוהר מפת גויים והוא נמצא בדרך אם יכול להשיג פת ישראל עד נסיעה של 72 דקי ימתין עד שיגיע לפת ישראל, והוא דווקא שהפת ישראל נמצאת בכיוון נסיעתו. אולם אם יכול להשיג רק כשיחזור ויסע הפוך מדרך נסיעתו לכיוון אחריו במצב כזה אינו צריך להמתין ולחזור לאחרי אלא אם כן יכול להשיג את הפת ישראל בנסיעה זו של לאחרי עד מרחק של 18 דקי.

ש - מה דין לחם מהמאפיות שבימינו?

ת - כל סוגי המאפה שנמכרים כיום במאפיות שאין עליהם השגחה יש חששות נוספות מלבד החשש של אפיית גוי, כגון החשש שמא מערבים במאפה או מורחים על התאים של התנור שומן מן החי של בעלי חיים טמאים, ואפילו אם זה של בעלי חיים טהורים הרי נמצא שהלחם בשרי. וכן יש מהם שמערבים חלב וכדו' בלחם כדי להשביח טעמו. וכן יש לחוש לכשרות השמרים שיש כאלה שמכילים איסור. וכן יש לחוש לתולעים בקמח שאינו מנופה כדבעי. וכן חשש מקמח שלא קוימו בו מצוות התלויות בארץ. אי לכך בימינו אין לקנות לחם משום פלטר ומאפיה שאין בה השגחה מוסמכת, הבודקים ומשגיחים על מרכיבי הלחם וכשרותם.

בית דין צדק לענייני ממונות

ש"ע"י הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
לפרטים: הרב אלעזר ביטון שליט"א

נייד: 052-7670510

דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם טריקי שליט"א
רב שכונה ד' ורב חברה קדישא ב"ש

המעביר על מידותיו

לאחר שיצאנו ב"ה מהימים הקשים והמרים חייבים לנו להסיק איזו מסקנה מהחורבן הכללי. הגמ' בתענית כ"ה מביאה מעשה בר' אליעזר שירד לפני התיבה ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה, ירד ר' עקיבא אחריו ואמר: "אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, אבינו מלכנו רחם עלינו", וירדו גשמים. היו מרננים חכמים איך התלמיד נענה ורבו שזה ר' אליעזר לא נענה? יצתה בת קול ואמרה: לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מידותיו. הגאון ר' ישראל מסלנט זצ"ל בספרו אור ישראל כותב על מחלוקת הלל ושמאי, כידוע שמאי היה קפדן וההלל היה סבלן, ודבר פשוט היה שאילו היה שמאי סבור שאדם גדול חייב להעביר על מידותיו, לא היה מקפיד על הגרים ומרחיקים מלחטות תחת כנפי השכינה, כמו שמביאה הגמ' במס' שבת ל"א. אלא ודאי שדעתו הקדושה היתה שכך הוא רצון הבורא יתב"ש, לא למחול על כבוד התורה ולהתנהג בקפדנות, אולם דעתו של הלל לא היתה כך, וכמו שנחלקו בניינים כך נחלקו גם במידה הזו של העברת המידות. ולפי"ז נראה שבמקום שבית הלל אוסרים ובית שמאי מתירים היעלה על דעתו של מאן דהו לומר שמי שנהג כבית הלל לא נהג כהוגן או להיפך? אלא ודאי שכל אחד צריך לנהוג כפי דעתו ופי"ז אחז"ל "אלו ואלו דברי אלוקים חיים". ובנדאי שאם שמאי היקל כהלל לחטא יחשב לו, אולם אנו הדורות הבאים אחריהם מחוייבים לציית לבת קול שההלכה כבית הלל. ומי שלא יציית לזה הרי הוא נכשל בלאו של "לא תסור" הוא הדין בהעברת המידות, אולם מ"מ מחוייב כל אחד ואחד מאיתנו להתנהג כהלל ולהיות ענוותן ומעביר על המידות ומהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, ואם מישחו מתנהג הפוך מזה ובקפדנות, ענוש יענש. ולפי זה אפשר להבין את דברי הגמ' במס' תענית שר' אליעזר היה מתנהג כדעת שמאי כיוון שהוא היה תלמידו, אולם ר' עקיבא שהיה מתלמידי הלל נהג כמותו. ולפי זה יוצא שבנדאי אי אפשר לומר שר' עקיבא שאחו במידת הסבלנות היה יותר צדיק מר' אליעזר, ורק לעניין המעשה הזה של עצירת הגשמים נתקבלה תפילתו של ר' עקיבא משום שהדור היו צריכים להעברת פשע וכל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו שנאמר: "נושא עוון ועובר על פשע" למי נושא עוון? למי שעובר על פשע, כמובא בגמרא ר"ה. וזהו כוונת הבת קול שאמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא שזה מעביר על מידותיו, שבפעם הזו של עצירת הגשמים היו צריכים למידת "מעביר על מידותיו" כדי ששערי שמיים יפתחו מייד. הגמ' בחגיגה ד' מספרת על רב ביבי בנו של אביי, שהיה נפגש לפעמים עם מלאך המוות, ובאחד הפגשים סיפר לו כך: אמר לו מלאך המוות לשלוחו: לך ותביא לי את נשמתה של מרים הקולעת שיער הנשים. הלך והביא לו את נשמתה של מרים מגדלת התינוקות. נזף בו מלאך המוות ואמר לו אני אמרתי לך שתביא את מרים קולעת השיער ומדוע הבאת לי מרים אחרת? אמר לו: אם כך אלך ואחזיר. אמר לו המלאך: היות והבאתה שישאר כך, ותשאר מרים האומנת במנין המתים. שאל אותו רב ביבי: רק תאמר לי מאחר ולא הגיע זמנה למות איך נטלתה את נשמתה? השיב לו השליח: מרים האומנת היתה מחזיקה בידה על גבי ברכיה תנור בוער ומנקה אותו, ופתאום נכווה רגלה, והורע מזלה משום שהכניסה עצמה לסכנה, ולכן היתה לי שעת כושר להמיתה. שאל רב ביבי את המלאך: האם יש לכם רשות להמית אדם לפני זמנו? השיב לו המלאך: כתוב במשלי "ויש נספה בלא משפט", שאל שוב רב ביבי: והרי כתוב בקהלת "דור הולך ודור בא" דהיינו שלכל אחד יש זמן קצוב באיזה דור הוא יחיה, השיב המלאך: אני מחזיק את נשמותיהם אצלי עד שמגיע הזמן הקצוב להם ואח"כ אני מוסר אותם למלאך הממונה על נשמות המתים. המשיך רב ביבי ושאל אותו מה אתה עושה בשנים החסרות שלהם? ולמי אתה מוסרם? השיב לו המלאך: אם ישנו תלמיד חכם אשר "מעביר על מידותיו" והגיע זמנו למות אז אני נוטל את השנים הללו ומעמיד אותם לזכותו שיאריך יותר ימים ושנים. מסקנה מהאמור לעיל: שכל אחד חייב להעביר על מידותיו ולא להיפגע מכל דיבור שמדברים איתו, וכשיעבור על מידותיו וימחול ויסלח אז יזכה לאריכות ימים, וחיינו יהיו שלווים ושמחים ומשום שכך הוא יהיה אהוב על הבריות. ויה"ר שבורא עולם יזכה אותנו להתנהג כך ובשמחה.

מבורח לרב אלון וקובץ
הרב אברהם טריקי

הישועה ברכבת

יוסף היה היהודי היחיד בכפר הקטן ברוסיה. את פרנסתו הפיק מפונדק שבו מכר יין ושרף דוברי מתיקה. תושבי המקום אהבו לפקוד את המקום בגלל השירות הטוב, וגם משום שבעליו היה ידוע ביושרו.

אולם היה מי שלא היה יכול לשאת את הצלחתו של היהודי - כומר הכפר. שנהא עזה בערה בו ליהודי. השכם והערב זמם מזימות לפגוע בו.

תחילה פתח פונדק מתחרה. בימי ראשון, כאשר התושבים באו לכנסייה, היה נואם על ההכרח שהגויים יקנו זה אצל זה ולא ייתנו את מיטב כספם ליהודים. "ראו את היהודי הזה, איך הוא מתעשר על חשבונכם", היה משמיע באוזני מאמיניו.

אולם לאכזבתו הרבה התושבים הדירו את רגליהם מהפונדק החדש והוסיפו למלא את פונדקו של היהודי. הם העריכו את יושרו של היהודי, ואהבו לבלות בפונדק החביב עליהם.

כשראה זאת הכומר, ניסה דרך אחרת. הוא פנה אל היהודי בשפת חלקות ואמר: "הבה נעשה עסק. או שאשלם לך ותסגור את הפונדק שלך, או להפך, שלם אתה לי, ואסגור את הפונדק שלי". היהודי לא נענה להצעתו. הוא טען כי זו פרנסתו היחידה, ואילו הכומר מתפרנס יפה מהכנסות הכנסייה, נוסף על השדות והמטעים שברשותו.

עברו כמה ימים ושוב בא הכומר אל הפונדק של היהודי. "החלטתי להשלים איתך", אמר. "אסגור את הפונדק שלי ולא אתחרה בך עוד. עכשיו, לרגל השלום, הבאנא בקבוק יין ושרף גברים כוסית".

היהודי הניח בקבוק מלא על השולחן, והכומר קרא לאנשים שסיבבו והזמין אותם לשתות על חשבון בעליהבית. חישמהר התקבצו כמה כפריים, ובתוך כך החליף הכומר את בקבוק המשקה שהניח היהודי בבקבוק דומה שהביא עמו. בבקבוק הזה היה רעל קטלני. הוא מזג לכוסיות הנוכחים וקרא בקול: "לחיים..."

הראשון שלגם מהכוס החל מיד להשתעל ולהתפתל ובתוך כמה דקות נפח את נשמתו. מהומה קמה בפונדק. הכומר החל לצעוק: "היהודי רצה להרעיל אותנו!".

בינתיים באה המשטרה והיהודי נלקח לחקירה. הוא טען כי הוא חף מפשע, אך הראיות היו נגדו. בסיום החקירה הודיעו לו כי יוגש נגדו כתב אישום חמור.

שבור ורצוף מהצרה הגדולה שנפלה עליו החליט יוסף לנסוע לעיירה ליובאוויטש, לשאול בעצת הרבי מהר"ש (רבי שמואל מליובאוויטש).

בבואו אל חצר הרבי פנה אל הגבאי וביקש להכניסו מיד, כי מדובר בפיקוחנפש. הגבאי שאל את הרבי והרבי השיב: "איך שום דחיפות בענייניו של היהודי. שימתן לתורו".

בבוקר היום השלישי לבואו אל הרבי שלח הרבי לקרוא ליוסף בדחיפות. הוא נכנס בבהלה אל חדרו של הרבי,

אורות עונג שבת

הגאולה תפוא בתסוד ופתמים

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה' (ג, כג-כד), כתב במדרש רבה (דברים פ"ב, ד), אמר רבי תנחומא זהו שאמר הכתוב 'תחננונים ידבר רש ועשיר יענה עזות' (משלי יח, ג), 'תחננונים ידבר רש' זה משה שבא אל בוראו בתחננונים, 'ועשיר יענה עזות' זה הקב"ה שהוא עשירו של עולם שענה אותו עזות שנאמר 'אל תוסף דבר אלי. והעיד היהודי הקדוש מפשיסחא זיע"א שמלמעלה מהשמים דרשו מרבי תנחומא שיגלה לו את כונתו איך יתכן שקרא לה' יתברך 'עשיר יענה עזות', והוא פירש לו שהנה משה רבינו ע"ה רצה להיות משיח ולהביא כבר אז את הגאולה השלימה, אך הקב"ה לא הסכים עמו ואמר ה' למשה 'רב לך'. מבאר ה'בן לאשרי' בשביל זה הוסיף רבי תנחומא במדרש את תיבת 'עזות', היינו תיבת "רב" מ'רב לך' עם תיבת "עזות" מ'עשיר יענה עזות' הם צירוף תיבות "בעז רות", שענה הקב"ה למשה רבינו ע"ה שמהם מיועז רות' יולד דוד המלך ע"ה שורש המשיח, שיביא את הגאולה השלימה.

בעולמות העליונים עם אפפתיות לזולת

'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' (ו, ד), ה'משפיעי של ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש היה הצדיק רבי מיכאל בלינר זיע"א. תפילתו הייתה יכולה להימשך שעות רבות. פעם אחת, כשעמד באמצע ברכות קריאת שמע, נכנס לבית הכנסת הסנדלר. רבי מיכאל מיד הפסיק את תפילתו וסימן לסנדלר על נעליו הקרועות של אחד התלמידים, כרומז לו לתקן. לאחר התפילה שאלו את רבי מיכאל איך הפסיק באמצע ברכות קריאת שמע כדי לעסוק בקיוון נעליים. השיב רבי מיכאל "וכי מה אתם חושבים, ה' אחד' פירושו שהאדם יכול להיות שקוע בעולמות העליונים ובה בעת להיות אדיש לסבלו של הזולת, המבחן האם ה' אחד' חדר בך הוא כשאינך יכול לנוח ולשקוט עד שנעליו של הזולת יתוקנו.

ובטרם הספיק לפצות את פיו פקד עליו הרבי: "עלה מיד לרכבת הקרובה ושוב לביתך, אך הקפד לקנות כרטיס למחלקה הראשונה".

הרבי הוציא מכיסו כמה שטרות כסף ומסרם לידי יוסף: "נראה שכרטיס במחלקה הראשונה יקר מדיי בעבורך. קח לך כסף וקנה את הכרטיס המבוקש". הרבי בירכו, ויוסף יצא לדרכו.

יוסף נכנס אל תאו ברכבת ועמד להתפלל תפילת שחרית. בעת תפילתו טרדו אותו המחשבות על המשפט הצפוי לו. ביקורו אצל הרבי התיר אותו מבלבל למדי, שכן הרבי לא יעץ לו מה לעשות. בכי בלתי נשלט פרץ מעיניו.

בכיו ואנחותיו גברו והלכו עד שנשמעו גם בתא הסמוך. אחד של יוסף, וראה אותו יושב ודמעות זולגות על לחיו.

האיש שאל לפרש בכיו ויוסף סיפר לו בתמימות את דבר העלילה והמשפט הנכון לו. בתוך כך נכנסו גם שני חבריו של השכן והאינו אף הם לדברים. יוסף לא היה יכול לדעת ששלושת האנשים האלה הם השופטים שנשלחו אל הכפר כדי לערוך את משפטו.

ניכר היה מדבריו של יוסף כי אמיתיים וכנים הם. השופטים השתכנעו כי הוא חף מפשע. בבואם אל הכפר פנו הישר אל בית הכומר, וזה שיכן אותם בביתו המרווח. הוא ערך לפניהם סעודה, וכיבד אותם ביין ושרף חזק וטוב. הללו דאגו להשקותו כראוי.

כטוב לבו ביין פתח הכומר את פיו ואמר כי רק יהודי אחד נותר בכפר, וכי גם הוא יעזוב בקרוב. השופטים קרצו לו בעיניהם ויצרו בליבו תחושה כי הם בעלי בריתו. במהרה גילה להם הכומר כיצד החליף את בקבוק המשקה של היהודי בבקבוק רעל.

בבוא יום המשפט התייצב יוסף באולם. הוא לא זיהה כי השופטים הם האנשים שנסעו עמו ברכבת. השופטים הורו לתביעה להציג את עמדתה. כמה מהכפריים ששהו בפונדק ביום המעשה עלו והעידו על מה שאירע.

כשהגיעה שעתו של הכומר להעיד החל לדבר בארס על רשעותו של היהודי, שניסה כביכול להרעיל את כל יושבי הפונדק. לפתע הסה אותו ראש השופטים ושאל: "האם תוכל לספר לנוכחים את מה שסיפרת לנו בביתך?".

הכומר נרעד, פניו חפו והוא השתק. ראש השופטים סיפר בעצמו את כל האמת, כפי שסיפר להם הכומר. הכומר המאשים נעשה עכשיו נאשם במותו של אדם ובעלילת שקר. השופטים חרצו את דינו: הגליה לסיביר ועבודת פרך לשנים רבות. ואילו היהודי הוכרו חף מכל פשע ושם בשמחה לביתו.

לעילוי נשמת
הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימיו ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

הציבור נקרא להתפלל ולקרוע שערי שמים עבור ר' שמואל ביטון בן חנה לרפו"ש בתושחו"ו והן אל כביר לא ימאס תפילת רבים

לקיים בנו חכמי ישראל הציבור מתבקש להעתיק בתפילה עבור הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל והן אל כביר לא ימאס את תפילותינו.

שבת שלום!

